

Радченко Ю. В.

Студентка 1-го курсу факультету соціології та права НТУУ «КПШ»

Науковий керівник:

Мороховська Н.С.,

к.ф.н. доцент, факультет соціології та права НТУУ «КПШ»

ВДОСКОНАЛЕННЯ ПОЛІТИЧНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ: ПИТАННЯ ПАРТІЙНОСТІ ТА ПАРЛАМЕНТАРИЗМУ

Будь-якому суспільству властива різноманітність політичних інтересів. Це й є підґрунтям для створення багатьох політичних партій і формування на їхній основі партійних систем. Характер і зміст таких систем визначає вид політичного режиму, механізм та ефективність демократії, а це у свою чергу визначає місце та роль партій у політичному житті суспільства, у його політичній системі.

На жаль, в сучасному суспільстві поширений стереотип, за яким партійна система розглядається в якості ринку, на якому політичні сили конкурують між собою для здобуття, утримання й здійснення влади. Насправді ж політичні партії мають бути не учасниками ринкових відносин, а реальними носіями політики, представниками інтересів певної частини суспільства, соціальної групи, класу, прошарку. Вони повинні сприяти інтеграції людини й народних мас (як окремих носіїв політики) в політичну систему суспільства, трансформувати поширені в суспільстві думки, ідеї й почуття щодо діючої й бажаної політичної системи суспільства у програми, прагнути влади, аби висунути свої кадри до державного апарату й забезпечити втілення програмних положень у реальне життя. Саме в структурованих таким чином суспільствах складаються повноцінні партійні системи, що забезпечують стійкість і передбачуваність політичного процесу і додають йому оптимальну ступінь конкурентності. В Україні поки не виникла ні така партійна система, ні такі партії. Частково тому, що для структурування суспільства, тим більше яке пережило глибоку, катастрофічну зміну самих основ соціальності, потрібно багато часу. Частково тому, що симулятивні псевдопартії (як включені в парламентський «картель», так і ті, що залишилися за його межами – все

сукупно) дискредитують саму ідею партійного активізму. Але ні те, ні інше - не привід для того, щоб навмисно консервувати нинішню політичну аморфність, видаючи її за останнє слово прогресу.

Досягнення стабільності партійної системи - обов'язковий (і тривалий) етап на шляху до ціннісно-консолідованої політичної спільноти. Україна ще не встигла скористатися можливостями і перевагами класичної партійності і зараз має потребу саме в ній.

Таким чином, завдання не в тому, щоб рятувати нинішні українські партії (сучасний стан їхнього існування непродуктивний, а більша їх частина нежиттєздатна), і не в тому, щоб підганяти партійну систему під якісь зовнішні зразки (вони або неповторні, або самі знаходяться в глибокій кризі, або те й інше разом), а в тому, щоб сприяти складанню стабільної і відповідної українським соціальним реаліям партійної системи - унікальної та специфічної. Така система складається природним шляхом, її не можна вибудувати до певної дати. Однак є інструменти, що дозволяють полегшити її формування. Це і виборчий порядок; і формат функціонування парламенту як головної арени міжпартійної конкуренції; і цілеспрямована політична інженерія, в якій немає нічого свідомо недорогоцінного - питання викликає не вона сама, а саме її цілі. Всі ці інструменти треба використовувати.

Підводячи підсумки, варто зазначити деякі кроки в напрямку вдосконалення політичної партійної системи:

- на 2-3-4 найближчих виборчих цикли потрібно зупинити перекроювання виборчого законодавства. Постійна зміна правил гри - одна з головних перешкод до стабілізації партійної системи, та й політичної системи в цілому.

- верховна влада повинна не тільки на словах, але й на ділі сприяти становленню конструктивної опозиції самій собі, берегти паростки такої і, тим самим, сприяти їх саме партійному оформленню.

- нарешті, абсолютно необхідно звернути увагу на начебто не досить істотну, але символічно надзвичайно значиму деталь: ввести категоричну заборону на заочне, за дорученням голосування. Мало що так дискредитує парламент, як

ганебне видовище біганини з картками в порожньому залі. Місце, де таке можливо, не заслуговує імені парламенту.

Слід зазначити, що оновлена політична система України не буде досконалою - таких просто не буває. Але вона стане відкритою для вдосконалення і зможе допомагати, а не заважати поліпшенню всього устрою українського життя і самих українців. Вона сприятиме зростанню - вглиб і вшир - патріотичного громадянського почуття, дефіцит якого є чи не найголовнішою нашою проблемою. У нас є ще шанс - можливо, останній - твердо стати на цей шлях, який ми шукали протягом майже двадцяти років і з якого раз за разом збивалися. Друге двадцятиріччя «блукання по пустелі» або введе Україну до процвітання і національної гідності, або знищить її.